

SUOMEN LAKI

III

HELSINKI 2017

ALMA TALENT

Tilaa Suomen Laki III 2017 -teos Alma Talent Shopista
shop.almatalent.fi

Lainsäädäntöä on seurattu lakikirjan tekstissä säädöskokoelman numeroon 690/2017 (julkaisupäivä 18.10.2017) sekä Euroopan unionin virallisen lehden L-sarjan numeroon L 237 (julkaisupäivä 15.9.2017) ja C-sarjan numeroon C 307 (julkaisupäivä 15.9.2017) saakka.

Julkaisija ja kustantaja:
Alma Talent Oy

ISBN 978-952-14-3278-1

Sivunvalmistus
kustantaja

Painaminen ja sidonta
St Michel Print Oy 2017

SISÄLLYS

Alkulause.....	V
Lukijalle.....	VII
Esimerkki EU-säädöksen rakenteesta	IX
Lakikirjojen osastot	X
Luettelo teokseen otetuista säädöksistä.....	XI
Lyhennyksiä	XXIV

Ym YMPÄRISTÖ JA ASUMINEN

Ym 100 KIINTEISTÖN MUODOSTAMINEN JA KIINTEISTÖREKISTERI

Kiinteistönmuodostamis- lainsäädäntö

Ym 101	Kiinteistönmuodostamislaki 12.4.1995/554.....	1
Ym 102	Kiinteistönmuodostamisasetus 20.12.1996/1189.....	34
Ym 103	L kiinteistöimituksessa tapahtuvasta lunastamisesta 12.4.1995/553.....	41
Ym 104	L kunnan kiinteistöinsinööristä 12.4.1995/557.....	41
Ym 105	L eräiden rasitteiden lakkaamisesta 19.5.2000/449.....	41
Ym 106	VNA käräjäoikeuksien tuomiopiireistä maaoikeuden käsiteltäviksi säädetyissä asioissa 19.12.2013/1075	42
Ym 108	Yhteisaluelaki 18.8.1989/758.....	42
Ym 109	L tilojen yhteisten teiden ja valta- ojien sekä niihin verrattavien alueiden lakkaamisesta yhteisinä alueina 17.12.1976/983.....	47
Ym 110	L eräiden [yleisten alueiden rekisterissä] olevien alueiden järjestelystä 21.1.1977/82.....	50
Ym 111	A eräiden [yleisten alueiden rekisterissä] olevien alueiden järjestelystä 11.3.1977/259.....	53
Ym 112	L, sisältävä määräyksiä väli- rajasta vedessä [ja vesialueen jaosta] 23.7.1902.....	53
Ym 113	L oikeudesta yleisiin vesi- alueisiin 1.4.1966/204.....	54
Ym 115	L vesistöhankeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä 20.5.1988/451.....	55

Kiinteistörekisteri ja kiinteistötieto- järjestelmä

Ym 116	Kiinteistörekisterilaki 16.5.1985/392.....	57
Ym 117	Kiinteistörekisteriasetus 5.12.1996/970.....	59
Ym 118	L kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta 31.5.2002/453.....	61

Ym 200 MAANKÄYTTÖ JA RAKENTAMINEN

Rakentaminen

Ym 201	Maankäyttö- ja rakennuslaki 5.2.1999/132.....	63
Ym 201 a	L laajarunkoisten rakennusten rakenteellisen turvallisuuden arvioinnista 20.3.2015/300.....	135
Ym 202	Maankäyttö- ja rakennusasetus 10.9.1999/895.....	136
Ym 202 a	L alueiden luovuttamisesta asemakaavan toteuttamista varten 16.8.1958/369.....	149

Tiet

Ym 203	Maantielaki 23.6.2005/503.....	149
Ym 207	L yksityisistä teistä 15.6.1962/358....	166
Ym 208	VNA yksityisistä teistä 21.12.2000/1267.....	184
Ym 208 a	L tie- ja katuverkon tietojärjestelmästä 28.11.2003/991.....	185

Kaivostoiminta

Ym 209	Kaivoslaki 10.6.2011/621.....	186
--------	-------------------------------	-----

Ym 300 NAAPURUUSSUHTEET JA ULKOILU

Ym 301	Rakennuskaari	212
Ym 302	L eräistä naapurussuhteista 13.2.1920/26.....	218
Ym 305	Ulkoilulaki 13.7.1973/606	221

Ym 400 YMPÄRISTÖNSUOJELU

Ympäristönsuojelu ja ympäristö- vaikutusten arviointi

Ym 401	Ympäristönsuojelulaki 27.6.2014/527 ..	224
Ym 401 a	VNA ympäristönsuojelusta 4.9.2014/713.....	279

Ym 402	Ilmastolaki 22.5.2015/609	290
Ym 402a	Päästökauppalaki 8.4.2011/311	293
Ym 403	L ympäristövaikutusten arviointi- menettelystä 5.5.2017/252	307
Ym 404	VNA ympäristövaikutusten arviointi- menettelystä 11.5.2017/277	314
Ym 405	L viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointista 8.4.2005/200	315
	Terveydensuojelu	
Ym 409	Terveydensuojelulaki 19.8.1994/763	318
Ym 410	Terveydensuojeluasetus 16.12.1994/1280	327
	Geenitekniikka	
Ym 411	Geenitekniikkalaki 17.3.1995/377	329
	Kemikaalit, torjunta-aineet ja räjähdysvaaralliset aineet	
Ym 412	Kemikaalilaki 9.8.2013/599	339
Ym 416	L kasvinsuojeluaineista 29.12.2011/1563	348
Ym 418	L vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta 3.6.2005/390	355
	Öljyvahinkojen torjunta	
Ym 420	Öljyvahinkojen torjuntalaki 29.12.2009/1673	375
Ym 422	L öljysuojarahastosta 30.12.2004/1406	381
	Puhtaanapito ja jätehuolto	
Ym 425	L kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta 31.8.1978/669	384
Ym 426	Jätelaki 17.6.2011/646	387
	Ympäristövahinkojen korjaaminen	
Ym 427	L eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta 29.5.2009/383	414
Ym 428	VNA eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta 24.9.2009/713	416
	Ym 500 LUONNONSUOJELU	
	Luonnon- ja eläintensuojelu	
Ym 501	Luonnonsuojelulaki 20.12.1996/1096	417
Ym 502	Luonnonsuojeluasetus 14.2.1997/160	434
Ym 504	Erämaalaki 17.1.1991/62	436
Ym 505	Eläinsuojelulaki 4.4.1996/247	437
Ym 506	Eläinsuojeluasetus 7.6.1996/396	449
Ym 506a	L tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta 28.6.2013/497	453
Ym 506b	L eläinten kuljetuksesta 29.12.2006/1429	461

Maisemansuojelu, muinais- muistot ja rakennussuojelu

Ym 507	Maa-aineslaki 24.7.1981/555	466
Ym 509	Muinaismuistolaki 17.6.1963/295	473
Ym 510	L rakennusperinnön suojelemisesta 4.6.2010/498	476
	Ym 600 VESIOIKEUS	
Ym 601	Vesilaki 27.5.2011/587	479
	1 luku. Yleiset säännökset	
	2 luku. Yleiset oikeudet, velvollisuu- det ja rajoitukset	
	3 luku. Luvanvaraiset vesitaloushank- keet	
	4 luku. Veden ottaminen	
	5 luku. Ojitus	
	6 luku. Keskivedenkorkeuden pysyvä muuttaminen	
	7 luku. Säännöstely	
	8 luku. Vesivoiman hyödyntäminen	
	9 luku. Puutavaran uitto	
	10 luku. Kulkuväylät ja muut vesilii- kennealueet	
	11 luku. Hakemusmenettely	
	12 luku. Vesioikeudellinen yhteisö	
	13 luku. Korvaukset	
	14 luku. Valvonta ja hallintopakko	
	15 luku. Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano	
	16 luku. Rangaistussäännökset	
	17 luku. Kiinteistöoikeudellisia sään- nöksiä	
	18 luku. Erinäisiä säännöksiä	
	19 luku. Voimaantulo	
Ym 602	VNA vesitalousasioista 29.12.2011/1560	518
Ym 603	L tulvariskien hallinnasta 24.6.2010/620	523
Ym 604	Patoturvallisuuslaki 26.6.2009/494	526
Ym 606	Koskiensuojelulaki 23.1.1987/35	529
Ym 606a	L Ounasjoen erityissuojelusta 19.8.1983/703	530
Ym 606b	L Kyrönjoen erityissuojelusta 16.8.1991/1139	530
Ym 608	Merensuojelulaki 29.12.1994/1415	531
Ym 609	Merenkulun ympäristönsuojelulaki 29.12.2009/1672	533
Ym 613	Vesihuoltolaki 9.2.2001/119	555
Ym 614	L vesihuollon tukemisesta 30.7.2004/686	562
Ym 615	L vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä 30.12.2004/1299	564
	Ym 700 YMPÄRISTÖVIRAN- OMAISET JA MAANMITTAUS- LAITOS	
Ym 702	L kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta 24.1.1986/64	571
Ym 704	L ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta 12.6.2009/410	572
Ym 711	L Maanmittauslaitoksesta 13.12.2013/900	573

Ym 714	L kiinteistötoimitusmaksusta 12.4.1995/558	575
Ym 715	VNA kiinteistötoimitusmaksusta 27.12.2001/1560	576
Ym 716	L uusjakojen tukemisesta 30.12.2014/1423	577

Ym 800 ASUNTO-OLOT JA ASUNTOVIRANOMAISET

Ym 801	Aravalaki 17.12.1993/1189	579
Ym 801 a	L vuokratalolainojen lainaehtojen muuttamisesta 21.12.1990/1186	587
Ym 801 b	L eräiden vuokratalolainojen lainaehtojen ilmoitusperusteisesta muuttamisesta 23.6.2005/511	588
Ym 801 c	L vuokratalojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korkotuesta 29.6.2016/574	588
Ym 802	Arava-asetus 30.12.1993/1587	592
Ym 803	Aravarajoituslaki 17.12.1993/1190	598
Ym 803 a	L valtioneuvoston asetuksen takaisinmaksamiseksi 19.12.2008/868	604
Ym 803 b	L aravalainojen lainaehtojen muuttamisesta eräissä tapauksissa 3.12.2002/1023	606
Ym 804	L yhteishallinnosta vuokra- taloissa 16.7.1990/649	607
Ym 807	L vuokra-asuntolainojen ja asumis- oikeustalolainojen korkotuesta 29.6.2001/604	609
Ym 807 a	VNA vuokra-asuntolainojen ja asumis- oikeustalolainojen korkotuesta 19.7.2001/666	618
Ym 807 b	L vuokra-asuntojen korkotukilainalla rahoitetuista osaomistusasunnoista 28.3.2002/232	620
Ym 807 c	L vuokra-asuntojen rakentamis- lainojen valtioneuvoston asetuksen 19.12.2008/856	622
Ym 808	L oman asunnon hankintaan myönnettävien lainojen korkotuesta 20.8.1982/639	624
Ym 808 a	A oman asunnon hankintaan myön- nettävien lainojen korkotuesta 17.9.1982/672	625
Ym 809	L vuokra- ja asumisoikeustalo- yhteisöjen talouden tervehdyttämis- avustuksista 19.12.2008/1030	626
Ym 809 a	L avustuksista erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi 30.12.2004/1281	627
Ym 810	L omistusasuntolainojen korkotuesta 17.12.1993/1204	628
Ym 810 a	L omistusasuntolainojen valtion- takauksesta 28.3.1996/204	630
Ym 811	L asunto-osakeyhtiöiden perusparannuslainojen valtion- takauksesta 14.11.2014/941	632
Ym 811 a	L asunto-osakeyhtiötalolainojen korkotuesta 28.3.1996/205	634
Ym 811 b	VNp asunto-osakeyhtiötalojen korkotukilainojen yleisistä ehdoista 28.3.1996/210	635
Ym 811 c	A asunto-osakeyhtiötalolainojen korkotuesta 28.3.1996/209	636

Ym 812	Asuntosäästöpalkkiolaki 30.12.1992/1634	636
Ym 813	Asuntosäästöpalkkioasetus 30.12.1992/1636	638

YmEU YMPÄRISTÖOIKEUS

YmEU 400 YMPÄRISTÖN-SUOJELU

Yleistä

YmEU 405	Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/4/EY ympäristötiedon julkisesta saatavuudesta ja neuvoston direktiivin 90/313/ETY kumoamisesta A:28.1.2003	639
YmEU 406	Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/92/EU tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista A:13.12.2011	644
YmEU 407	Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/42/EY tiettyjen suunnitel- mien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista A:27.6.2001	655

Ilmanlaatu

YmEU 410	Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/50/EY ilmanlaadusta ja sen parantamisesta A:21.5.2008	659
-----------------	---	-----

Päästöjen sääntely

YmEU 417	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 525/2013 järjestelmästä kasviuonekaasupäästöjen seuraamiseksi ja niistä raportoimiseksi sekä muista ilmastonmuutosta koskevista tiedoista raportoimiseksi kansallisella ja unionin tasolla sekä päätöksen N:o 280/2004/EY kumoamisesta A:21.5.2013	681
-----------------	---	-----

Kemikaalit

YmEU 426	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 649/2012 vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista A:4.7.2012	699
YmEU 426 a	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1907/2006 kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenet- tellyistä ja rajoituksista (REACH), Euroopan kemikaaliviraston perusta- misesta, direktiivin 1999/45/EY muutta- misesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 793/93, komission asetuksen (EY) N:o 1488/94, neuvoston direktiivin 76/769/ETY ja komission direktiivien 91/155/ETY, 93/67/ETY, 93/105/EY ja 2000/21/EY kumoamisesta A:18.12.2006	712
YmEU 427	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1272/2008 aineiden ja seosten luokituksesta, merkinnöistä ja pakkaami- sista sekä direktiivien 67/548/ETY ja 1999/45/EY muuttamisesta ja kumoami-	

	sesta ja asetuksen (EY) N:o 1907/2006 muuttamisesta A:16.12.2008	757
YmEU 429	Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/18/EU vaarallisista aineista aiheutuvien suuronnettomuusvaarojen torjunnasta sekä neuvoston direktiivin 96/82/EY muuttamisesta ja myöhemmästä kumoamisesta A:4.7.2012	780

Jätteet

YmEU 430	Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/98/EY jätteistä ja tiettyjen direktiivien kumoamisesta A:19.11.2008	798
YmEU 432	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1013/2006 jätteiden siirrosta A:14.6.2006	814

YmEU 500 LUONNONSUOJELU

YmEU 501	Neuvoston direktiivi 92/43/ETY luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta A:21.5.1992	841
YmEU 502	Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/147/EY luonnonvaraisten lintujen suojelusta A:30.11.2009	862

YmEU 600 VESIENSUOJELU

Vesipolitiikka

YmEU 601	Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/60/EY yhteisön vesipolitiikan puitteista A:23.10.2000	873
YmEU 601a	Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/56/EY yhteisön meriympäristöpolitiikan puitteista (meristrategiapuitteidirektiivi) A:17.6.2008	906

Päästöjen sääntely

YmEU 607	Neuvoston direktiivi 91/271/ETY yhdyskuntajätevesien käsittelystä A:21.5.1991	918
YmEU 608a	Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/118/EY pohjaveden suojelusta pilaantumiselta ja huononemiselta A:12.12.2006	924

Ma MAASEUTUELINKEINOT

Ma 100 MAATALOUS

Kansalliset ja EU-tuet sekä kiintiöjärjestelmä

Ma 101	Maaseutuelinkeinojen rahoituslaki 12.3.1999/329	931
Ma 101a	VNA maaseutuelinkeinojen rahoituslain voimaantulosta 30.3.2000/320	936
Ma 101b	L maaseutuelinkeinojen rahoituslain muuttamisesta annetun lain voimaantulosta 28.12.2007/1480	937
Ma 102	L eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista 30.12.2014/1360	938

Ma 102a	L maaseudun kehittämisen tukemisesta 17.1.2014/28	942
Ma 102b	L maatalouden rakennetuista 28.12.2007/1476	955
Ma 103	L maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista 28.12.2001/1559	965
Ma 104	L maatalouden tukien toimeenpanosta 15.3.2013/192	972
Ma 105	L Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle 15.3.2013/193	980
Ma 107	L maataloustuotteiden markkinajärjestelystä 28.12.2012/999	984
Ma 108	L maaseudun kehittämissuunnitelmien hallinnoinnista 17.1.2014/27	1004

Viranomaiset

Ma 111	L maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa 30.3.2010/210	1006
Ma 112	L maaseutuelinkeinoasioiden muutoksenhaku-uudistuksen voimaantulosta 31.1.2014/75	1008

Tilastot ja tutkimus

Ma 113	L maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä 25.4.2008/284	1009
Ma 114	L ruoka- ja luonnonvaratilastoista 27.6.2014/562	1010
Ma 114a	L Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan tunnistamis- ja tiedonantojärjestelmän täytäntöönpanosta 14.11.1997/987	1011

Ma 200 ELINTARVIKKEET JA MAATALOUSTUOTTEET

Elintarvikkeet

Ma 201	Elintarvikkelaki 13.1.2006/23	1012
Ma 202	VNA elintarvikevalvonnasta 5.5.2011/420	1031
Ma 203	L luonnonmukaisen tuotannon valvonnasta 20.3.2015/294	1032

Siementavara ja kasvinsuojelu

Ma 211	Siemenkauppalaki 4.8.2000/728	1036
Ma 212	L lainajyvästöistä ja siemenrahasista 14.4.1934/164	1041
Ma 214	Taimiaineistolaki 16.12.1994/1205	1042
Ma 215	L kasvinterveyden suojelemisesta 18.7.2003/702	1045
Ma 216	L hukkakauran torjunnasta 8.3.2002/185	1053

Rehut ja lannoitteet

Ma 220	Rehulaki 8.2.2008/86	1055
Ma 221	Lannoitevalmistelaki 29.6.2006/539	1065

Ma 300 KOTIELÄIMET JA ELÄINLÄÄKINTÄ

Kotieläimet

Ma 301	L eläinjalostustoiminnasta 11.4.2014/319	1071
Ma 302	Hevoskilpailulaki 20.8.1993/796	1074

	Eläinlääkintä	
Ma 303	Eläintautilaki 14.6.2013/441	1075
Ma 304	L eläinten lääkitsemisestä 16.5.2014/387	1101
Ma 305 a	L eläinlääkinnällisestä raja- tarkastuksesta 20.12.1996/1192	1108
Ma 306	Eläinlääkintähuoltolaki 16.10.2009/765	1112
Ma 307	VNA eläinlääkintähuollosta 10.12.2009/1031	1116
Ma 308	L eläinlääkäriammattin harjoittamisesta 21.1.2000/29	1117
	Ma 400 POROTALOUS	
Ma 403	Poronhoitolaki 14.9.1990/848	1123
Ma 404	Poronhoitoasetus 21.9.1990/883	1130
	Ma 500 RIISTAVAHINGOT	
Ma 505	Riistavahingolaki 27.2.2009/105	1132
	Ma 600 METSÄTALOUS	
	Metsät ja metsänhoito	
Ma 601	Metsälaki Suomen [Suuriruhtinaan- maalle] 3.9.1886	1138
Ma 602	Metsälaki 12.12.1996/1093	1139
Ma 604	Yhteismetsälaki 14.2.2003/109	1146
Ma 605	VNA yhteismetsistä 27.2.2003/163	1153
Ma 607	Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki 23.1.2015/34	1153
Ma 610	L metsänhoitoyhdistyksistä 10.7.1998/534	1163
Ma 611	A metsänhoitoyhdistyksistä 30.12.1998/1227	1164
Ma 612	L metsätuhojen torjunnasta 20.12.2013/1087	1165
Ma 615	L metsänviljelyaineiston kaupasta 5.4.2002/241	1170
	Metsähallinto	
Ma 619	L Metsähallituksesta 8.4.2016/234	1174
Ma 620	L Metsähallituksen erävalvonnasta 22.12.2005/1157	1181
Ma 621	L Suomen metsäkeskuksesta 6.5.2011/418	1183
	Ma 700 METSÄSTYS JA KALASTUS	
	Metsästy	
Ma 701	Metsästyslaki 28.6.1993/615	1189
Ma 702	Metsästysasetus 12.7.1993/666	1202
Ma 703	L riistanhoitomaksusta ja pyynti- lupamaksusta 28.6.1993/616	1205
	Kalastus	
Ma 704	Kalastuslaki 10.4.2015/379	1206
Ma 707	L Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta 9.12.2016/1048	1225

Ma 707 a	L yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta 19.12.2014/1188	1233
Ma 708	L kalatalouden korkotukilainoista 9.1.1976/1	1243

So SOSIAALI- JA TERVEY- DENHUOLTO

So 100 SOSIAALITURVA

Kansaneläke

So 101	Kansaneläkelaki 11.5.2007/568	1245
So 102	L kansaneläkelain voimaannosta 11.5.2007/569	1260
So 103	L eläkkeensaajan asumistuesta 11.5.2007/571	1262
So 103 a	VNA eläkkeensaajan asumistuen määräytymisperusteista vuonna 2015 4.12.2014/1019	1271
So 104	L kansaneläkeindeksistä 1.6.2001/456	1272

Takuueläke ja eläketuki

So 105	L takuueläkkeestä 20.8.2010/703	1272
So 105 a	Eläketukilaki 29.12.2016/1531	1277

Rintamasotilaseläke

So 106	Rintamasotilaseläkelaki 28.1.1977/119	1280
---------------	--	------

Sairausvakuutus

So 111	Sairausvakuutuslaki 21.12.2004/1224	1282
I	Osa. Yleiset säännökset	
	1 luku. Lain tarkoitus ja soveltamisala	
II	Osa. Sairaanhoidonkorvaukset	
	2 luku. Sairaanhoidonkorvauksia koskevat yhteiset säännökset	
	3 luku. Hoito- ja tutkimuskorvaukset	
	4 luku. Matkakustannusten korvaaminen	
	5 luku. Lääkekorvaukset	
	6 luku. Lääkevalmisteen korvattavuus ja tukkuhinta	
III	Osa. Päivärahaetuudet	
	7 luku. Päivärahaetuuksien saamisen yleiset edellytykset	
	8 luku. Sairauspäiväraha ja osasairauspäiväraha	
	9 luku. Vanhempainpäivärahat	
	10 luku. Erityishoitoraha	
	11 luku. Päivärahaetuuksien määrä	
	12 luku. Päivärahaetuuden suhde muihin etuuksiin	
IV	Osa. Työterveyshuolto, vuosilomakustannuskorvaus ja korvaus vanhemmuudesta aiheutuvista perhevapaakustannuksista	
	13 luku. Työterveyshuoltoa koskevat korvaukset	

	14 luku. Vuosilomakustannuskorvaus ja korvaus vanhemmuudesta aiheutuvista perhevapaakustannuksista	
V	Osa. Toimeenpano ja muutoksenhaku	
	15 luku. Toimeenpanoa koskevat säännökset	
	16 luku. Työpaikkakassat	
	17 luku. Muutoksenhaku	
VI	Osa. Sairausvakuutuksen rahoitus	
	18 luku. Sairausvakuutusrahasto ja vakuutusmaksut	
VII	Osa. Erinäiset säännökset	
	19 luku. Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset	
	20 luku. Erinäisiä säännöksiä	
	21 luku. Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset	
So 111 a	VNA sairausvakuutusmaksujen maksuprosenteista vuonna 2017 17.11.2016/1007 1325	
So 112	VNA sairausvakuutuslain täytäntöönpanosta 30.12.2004/1335. 1326	
	Työhön palaaminen	
So 113	L työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhönpaluun edistämisestä 9.10.2009/738 1329	
	Perhepoliittiset tuet	
So 116	Äitiysavustuslaki 28.5.1993/477 1330	
So 117	VNA äitiysavustuksesta ja adoptiosta 31.10.2002/885 1333	
So 118	Lapsilisälaki 21.8.1992/796 1334	
So 119	SosTMA lapsilisän maksupäivästä 3.12.2004/1098 1337	
So 121	Sotilasavustuslaki 20.8.1993/781 1337	
	Asumistuki	
So 122	L yleisestä asumistuesta 14.11.2014/938 1341	
	Kansainvälinen sosiaaliturva ja sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittaminen	
So 124	L asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta 30.12.1993/1573 1348	
So 125	L pohjoismaisen sosiaaliturvasopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta 12.4.2013/266 . . . . . 1353 3 §:n alla: VNA pohjoismaisen sosiaaliturvasopimuksen voimaansaattamisesta ja sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain voimaantulosta 3.4.2014/289	
So 126	Pohjoismaisen sosiaaliturvasopimuksen lainsäädännön soveltamisesta 14.5.2010/352 1355	
	Perustulo	
So 130	L perustulokeikeilusta 29.12.2016/1528 1358	

So 200 SOSIAALIHUOLTO JA -PALVELUT

Sosiaalihuolto ja asiakkaan asema ja oikeudet

So 201	Sosiaalihuoltolaki 30.12.2014/1301 . . 1360
So 201 a	Sosiaalihuoltoasetus 29.6.1983/607 . . 1372
So 201 b	L omaishoidon tuesta 2.12.2005/937 . 1373
So 201 c	Perhehoitolaki 20.3.2015/263 1375
So 202	L toimeentulosta 30.12.1997/1412 1377
So 202 a	L sosiaalisesta luototuksesta 20.12.2002/1133 1387
So 202 b	L sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 22.9.2000/812. 1388

Vanhuspalvelut

So 203	L ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista 28.12.2012/980 . . . 1392
--------	---

Koti- ja yksityisen hoidon tuki

So 205	L lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta 20.12.1996/1128 1396
So 205 a	L valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmi- vuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta 27.6.2003/644 1402

Kehitysvammaisten huolto

So 206	L kehitysvammaisten erityishuollosta 23.6.1977/519 1403
So 206 a	VNA erityishuoltopiireistä 18.12.2008/1045 1415

Päihdehuolto

So 208	Päihdehuoltolaki 17.1.1986/41 1415
So 209	Päihdehuoltoasetus 29.8.1986/653 . . 1418
So 210	L ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä 24.4.2015/523 1419

Vammaiset

So 214	L vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 3.4.1987/380 1419
So 215	A vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 18.9.1987/759 1425
So 216	L vammaisuuksista 11.5.2007/570 . . 1428
So 217	L vammaisten henkilöiden tulkkaukspalvelusta 19.2.2010/133 1436

Sosiaalipalvelut

So 218	L yksityisistä sosiaalipalveluista 22.7.2011/922 1440
So 219	A pohjoismaisen sosiaalipalvelusopimuksen voimaansaattamisesta ja sen eräiden määräysten hyväksymisestä annetun lain voimaantulosta 20.9.1996/693, SopS 69 . . . . . 1444 3 §:n alla: Pohjoismaisen sosiaalipalvelusopimus

	So 300 KUNTOOUTUS		
So 302	L Kansaneläkelaitoksen kuntoutus- etuuksista ja kuntoutusrahaetuksista 15.7.2005/566	1445	
So 305	L liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta 27.3.1991/626	1458	
	So 400 TERVEYSTOIMI		
	Kansanterveystyö ja työterveys- huolto		
So 401	Kansanterveyslaki 28.1.1972/66	1461	
So 402	Terveydenhuoltolaki 30.12.2010/1326	1465	
So 406	Työterveyshuoltolaki 21.12.2001/1383	1479	
	Erikoissairaanhoito		
So 407	Erikoissairaanhoitolaki 1.12.1989/1062	1483	
So 408	L lapsen kohdistuneen seksuaali- ja pahoinpitelyrikoksen selvittämisen järjestämisestä 19.12.2008/1009	1487	
	Mielenterveystyö		
So 409	Mielenterveyslaki 14.12.1990/1116	1488	
So 410	Mielenterveysasetus 21.12.1990/1247	1499	
	Yksityinen terveydenhuolto		
So 412	L yksityisestä terveydenhuollosta 9.2.1990/152	1500	
	Tartuntataudit		
So 414	Tartuntatautilaki 21.12.2016/1227	1505	
So 415	VNA tartuntataudeista 9.3.2017/146	1516	
	Sterilointi ja raskauden keskeyttäminen		
So 416	Steriloimislaki 24.4.1970/283	1520	
So 417	Steriloimisasetus 24.5.1985/427	1521	
So 420	L raskauden keskeyttämisestä 24.3.1970/239	1521	
So 421	A raskauden keskeyttämisestä 29.5.1970/359	1523	
	Potilaan asema ja oikeudet sekä rekisterinpito		
So 422	L potilaan asemasta ja oikeuksista 17.8.1992/785	1523	
So 423	L terveydenhuollon valtakunnalli- sista henkilörekistereistä 9.6.1989/556	1527	
So 424	A terveydenhuollon valtakunnalli- sista henkilörekistereistä 1.9.1989/774	1528	
	Rajat ylittävä terveydenhuolto		
So 426	L rajat ylittävästä terveydenhuollosta 30.12.2013/1201	1529	
So 427	L vastavuoroisesta sairaan- ja terveydenhoidosta rajaseudulla 9.6.1961/307	1533	
	So 500 LÄÄKKEET JA LÄÄKE- TIETEELLISET TUTKIMUKSET		
So 501	L ihmisen elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellisestä käytöstä 2.2.2001/101	1534	
So 502	VNA ihmisen elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellisestä käytöstä 28.6.2001/594	1545	
So 503	Biopankkilaki 30.11.2012/688	1548	
So 504	L kuolemansyyntä selvittämisestä 1.6.1973/459	1554	
So 505	A kuolemansyyntä selvittämisestä 21.12.1973/948	1556	
So 508	Lääkelaki 10.4.1987/395	1558	
So 509	Lääkeasetus 24.7.1987/693	1588	
So 510	L sähköisestä lääkemääräyksestä 2.2.2007/61	1593	
So 513	L lääketieteellisestä tutkimuksesta 9.4.1999/488	1600	
So 514	A lääketieteellisestä tutkimuksesta 29.10.1999/986	1605	
	So 600 ALKOHOLI, HUUMAUS- AINEET JA TUPAKOINTI		
So 601	Alkoholilaki 8.12.1994/1143	1606	
So 601a	A alkoholijuomien vähittäismyynnistä lähettämällä niitä tilaajalle tai ostajalle 13.9.1996/680	1617	
So 602	A alkoholijuomista ja väkiviinasta 22.12.1994/1344	1618	
So 605	A alkoholivalmisteista ja denatu- roimisesta 22.12.1994/1345	1622	
So 606	A alkoholijuomien myynnistä ja sen valvonnasta Suomen ja ulko- maiden välillä kulkevilla liikenne- välineissä 22.12.1994/1346	1623	
So 607	SosTmP käymisteitse valmistetun enintään 4,7 tilavuusprosenttia etyyli- alkoholia sisältävän alkoholijuoman myyntipaikasta ja myyntitoiminnasta 31.1.1995/136	1624	
So 607a	SosTmP alkoholijuoman tai väkiviinan valmistusluvan, maahantuontiluvan ja tukkumyyntiluvan myöntämiseen tarvittavista edellytyksistä ja hakijalta vaadittavasta luotettavuudesta 20.3.1997/274	1625	
So 608	Huumausainelaki 30.5.2008/373	1625	
So 610	Tupakkalaki 29.6.2016/549	1634	
	So 700 VIRANOMAISET, RAHOITUS JA HENKILÖSTÖ		
	Viranomaiset		
So 703	L Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirastosta 31.10.2008/669	1650	
So 704	L sosiaaliturvan muutoksenhaku- lautakunnasta 22.12.2006/1299	1652	
So 705	L sosiaalialan osaamiskeskus- toiminnasta 13.12.2001/1230	1654	
So 709	L Kansaneläkelaitoksesta 17.8.2001/731	1655	
So 709a	VNA Kansaneläkelaitoksesta 29.11.2001/1137	1659	

So 709b Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen johtosääntö 13.6.2002/638 1659

Rahoitus ja asiakasmaksut

So 712 L sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksesta 3.8.1992/733 1660

So 712a L terveyden edistämisen määrärahasta 15.5.2009/333 1663

So 713 L sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 3.8.1992/734 1664

So 714 A sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 9.10.1992/912 1669

So 714a L sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä 24.7.2009/569 1674

Avohoidon ja laitoshoidon määrittely

So 715 SosTMA avohoidon ja laitoshoidon määrittelyn perusteista 29.12.2009/1806 1676

Henkilöstö

So 716a L sosiaalihuollon ammattihenkilöistä 26.6.2015/817 1679

So 717 L terveydenhuollon ammattihenkilöistä 28.6.1994/559 1684

So 718 A terveydenhuollon ammattihenkilöistä 28.6.1994/564 1697

So 719 A Pohjoismaiden välillä eräiden terveyden- ja sairaanhoidon henkilöstöryhmien sekä eläinlääkäreiden yhteisistä pohjoismaisista työmarkkinoista tehdyn sopimuksen voimaansaattamisesta ja sen eräiden määräysten hyväksymisestä annetun lain voimaantulosta 5.1.1994/2, SopS 2 1700
3 §:n alla: Sopimus eräiden terveyden- ja sairaanhoidon henkilöstöryhmien sekä eläinlääkäreiden yhteisistä pohjoismaisista työmarkkinoista

SoEU SOSIAALITURVA

SoEU 100 SOSIAALITURVA

SoEU 101 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 883/2004 sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta A:29.4.2004 1703

EI ELÄKKEET JA TAPATURMAVAKUUTUS

EI 100 ELÄKKEET

Työntekijän eläke

EI 101 Työntekijän eläkelaki 19.5.2006/395... 1738

EI 102 Työntekijän eläkelain voimaanpanolaki 19.5.2006/396 1773

EI 102a Työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolaki 29.1.2016/71 1779

EI 103 VNA työntekijän eläkelain täytäntöönpanosta 5.10.2006/874 ... 1781

EI 104 L suoran lisäeläkejärjestelyn turvaamisesta työnantajan maksukyvyttömyyden varalta 6.3.2015/209 1782

EI 107 L vapaaehtoisten lisäeläkejärjestelyjen tasa-arvoistamisesta 28.11.1997/1038 1783

EI 108 L urheilijan tapaturma- ja eläketurvasta 24.4.2009/276 1784

Maatalousyrittäjän eläke ja luopumisjärjestelmä

EI 109 Maatalousyrittäjän eläkelaki 22.12.2006/1280 1787

EI 110 L maatalousyrittäjän eläkelain voimaanpanosta 22.12.2006/1281... 1816

EI 110a VNA maatalousyrittäjän eläkelain täytäntöönpanosta 28.12.2006/1407 .. 1819

EI 110b Maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolaki 29.1.2016/77 1820

EI 113 Luopumiseläkelaki 4.1.1974/16 1822

EI 114 Luopumiseläkeasetus 29.3.1974/258 1826

EI 118 L maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta 21.7.2006/612 1827

EI 119 L sairausvakuutuslain mukaisen omavastuuajan korvaamisesta maatalousyrittäjille 17.1.1991/118 1843

Yrittäjäläke

EI 120 Yrittäjän eläkelaki 22.12.2006/1272 .. 1845

EI 121 L yrittäjän eläkelain voimaanpanosta 22.12.2006/1273 1870

EI 121a VNA yrittäjän eläkelain täytäntöönpanosta 28.12.2006/1406 1874

EI 121b Yrittäjän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolaki 29.1.2016/74 1875

Merimieseläke

EI 122 Merimieseläkelaki 22.12.2006/1290 .. 1876

EI 123 L merimieseläkelain voimaanpanosta 22.12.2006/1291 1908

EI 123a VNA merimieseläkelain täytäntöönpanosta 28.12.2006/1408 1913

EI 123b Merimieseläkelain muuttamisesta annetun lain voimaanpanolaki 29.1.2016/80 1914

Julkisten alojen eläkejärjestelmä

EI 124 Julkisten alojen eläkelaki 29.1.2016/81 1915

EI 125 Julkisten alojen eläkelain voimaanpanolaki 29.1.2016/82 1942

EI 128 L eräistä opetusalan eläkejärjestelyistä 4.9.1998/662 1946

EI 132 A eräiden eläkkeiden myöntämisestä ja maksamisesta 28.5.1971/415 1947

- EI 134** L eräiden valtion eläkkeiden tarkistamisesta 11.7.1972/555 1948
- EI 135** L eräiden valtion varoista suoritettavien perhe-eläkkeiden järjestelystä 30.4.1974/329 1948

Euroopan unionin eläke

- EI 141** L eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä 12.2.1999/165 1948

Kansanedustajien ja ministerien eläke

- EI 146** L kansanedustajan eläkkeestä ja sopeutumisrahasta 14.7.1967/329 . . . 1950
- EI 147** L kansanedustajan perhe-eläkkeestä 9.2.1990/107 1953
- EI 148** L kansanedustajana toimineen henkilön kuoltua suoritettavasta ryhmähenkivakuutusta vastaavasta edusta 14.12.1979/895 1954

EI 200 TAPATURMAVAKUUTUS

- EI 201** Työtapaturma- ja ammattitautilaki 24.4.2015/459 1954
- EI 204** L tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnasta 30.12.2010/1316 1991
- EI 205** Maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilaki 7.8.2015/873 1994
- EI 207** L tapaturmakorvausten korottamisesta 7.11.1958/441 2015
- EI 208** L eräiden tapaturmakorvausten suorittamisesta kertakaikkisena korvauksena 8.12.1967/533 2016
- EI 213** L opiskeluun liittyvissä työhön rinnastettavissa olosuhteissa syntyneen vamman tai sairauden korvaamisesta 24.4.2015/460 2016
- EI 214** L eräisiin rangaistus-, huolto- ja hoitolaitoksiin otettujen henkilöiden tapaturmakorvauksesta 30.12.1946/894 2017
- EI 219** L sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta 29.12.2016/1521 2017
- EI 220** Sotilasvammalaki 28.5.1948/404 2019

EI 300 TOIMIELIMET JA MUUTOKSENHAKU

- EI 301** L Eläketurvakeskuksesta 19.5.2006/397 2027
- EI 303** L työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta 26.8.2005/677 . . . 2030
- EI 309** L valtion eläkerahastosta 22.12.2006/1297 2034

EIEU ELÄKKEET

EIEU 100 ELÄKKEET

- EIEU 101** Neuvoston direktiivi 98/49/EY yhteisön alueella liikkuvien palkattujen työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien

lisäeläkeoikeuksien suojaamisesta A:29.6.1998 2037

- EIEU 102** Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/50/EU jäsenvaltioiden välisen työntekijöiden liikkuvuuden edistämistä lisäeläkeoikeuksien hankkimista ja säilyttämistä parantamalla koskevista vähimmäisvaatimuksista A:16.4.2014 2039

Ty TYÖ- JA VIRKASUHDE

Ty 100 TYÖSOPIMUS JA VIRKASUHDE

Yleiset säädökset

- Ty 101** Työsopimuslaki 26.1.2001/55 2043
- 1 luku. Yleiset säännökset
- 2 luku. Työnantajan velvollisuudet
- 3 luku. Työntekijän velvollisuudet
- 4 luku. Perhevapaat
- 5 luku. Lomauttaminen
- 6 luku. Yleiset säännökset työsopimuksen päättämisestä
- 7 luku. Työsopimuksen irtisanomisperusteet
- 8 luku. Työsopimuksen purkaminen
- 9 luku. Työsopimuksen päättämismenettely
- 10 luku. Työsopimuksen pätemättömyys ja kohtuuttomat ehdot
- 11 luku. Kansainvälisluonteiset työsopimukset ja sovellettava laki
- 11 a luku. Työnantajien yhteisvastuu palkattaessa laittomasti maassa oleskelevia työntekijöitä
- 12 luku. Vahingonkorvausvelvollisuus
- 13 luku. Erinäisiä säännöksiä
- 14 luku. Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset
- Ty 102** L työehtosopimuksen yleissitovuuden vahvistamisesta 26.1.2001/56 2063
- Ty 103** Valtion virkamieslaki 19.8.1994/750 . . 2064
- Ty 104** Valtion virkamieslain voimaantulo-laki 24.10.1986/756 2078
- Ty 105** Valtion virkamiesasetus 14.11.1994/971 2079
- Ty 106** L maanpuolustusvelvollisuutta täyttävän työ- ja virkasuhteen jatkumisesta 8.5.2009/305 2081
- Ty 106 a** L kunnallisesta viranhaltijasta 11.4.2003/304 2082
- Ty 107** L työntekijöiden lähettämisestä 17.6.2016/447 2093
- Ty 109** Opintovapaalaki 9.3.1979/273 2099
- Ty 110** Opintovapaa-asetus 7.12.1979/864 . . 2101
- Ty 111** L yksityisyyden suojasta työelämässä 13.8.2004/759 2102
- Ty 112 a** L tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä 22.12.2006/1233 2107

	Virkakelpoisuus			
Ty 113	L ammattipätevyyden tunnustamisesta 4.12.2015/1384	2110	Ty 206	Kunnallinen virkaehtosopimuslaki 6.11.1970/669 . . . . .
Ty 114a	L Pohjoismaiden välillä pohjoismaisista työmarkkinoista henkilöille, jotka ovat saaneet vähintään kolmevuotisen korkeamman koulutuksen, tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta 27.3.1998/651	2116	Ty 209	L evankelis-luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista 20.12.1974/968 . . . . .
Ty 114b	A Pohjoismaiden välillä pohjoismaisista työmarkkinoista henkilöille, jotka ovat saaneet ammattipätevyyden antavan, vähintään kolmevuotisen korkeamman koulutuksen, tehdyn sopimuksen voimaansaattamisesta ja sen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta annetun lain voimaantulosta 28.8.1998/652, SopS 74	2116		Työriidat
	2 §:n alla: Sopimus Tanskan, Suomen, Islannin, Norjan ja Ruotsin välillä pohjoismaisista työmarkkinoista henkilöille, jotka ovat saaneet ammattipätevyyden antavan, vähintään kolmevuotisen korkeamman koulutuksen		Ty 212	L työriitojen sovittelusta 27.7.1962/420 . . . . .
Ty 115	L ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta 4.12.2015/1385	2118	Ty 213	VNA työriitojen sovittelusta 4.6.2009/394 . . . . .
Ty 117	L julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta 6.6.2003/424	2119		Yhteistoiminta
Ty 118	VNA suomen ja ruotsin kielen taidon osoittamisesta valtionhallinnossa 12.6.2003/481	2121	Ty 214	L yhteistoiminnasta yrityksissä 30.3.2007/334 . . . . .
	Merimiehet		Ty 215	L henkilöstön edustuksesta yritysten hallinnossa 24.8.1990/725 . . . . .
Ty 121	Merityösopimuslaki 17.6.2011/756	2123	Ty 215a	L henkilöstöedustuksesta eurooppayhtiössä (SE) ja eurooppaosuuskunnassa (SCE) 13.8.2004/758 . . . . .
Ty 122	L laivaväen luetteloinnista 22.12.2006/1360	2139	Ty 216	Henkilöstörahasolaki 5.11.2010/934 . . . . .
	Palkkaturva		Ty 217	L yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa 30.12.2013/1233 . . . . .
Ty 134	Palkkaturvalaki 27.11.1998/866	2141	Ty 217a	L työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa 13.4.2007/449 . . . . .
Ty 135	VNA palkkaturvasta 22.12.2009/1276	2145	Ty 218	L yhteistoiminnasta suomalaisissa ja yhteisönlajajuisissa yritysyhmissä 30.3.2007/335 . . . . .
Ty 136	Merimiesten palkkaturvalaki 15.12.2000/1108	2145	Ty 219	L yhteistoiminta-asiamiehestä 30.3.2010/216 . . . . .
Ty 137	VNA merimiesten palkkaturvasta 22.12.2009/1277	2149	Ty 220	L taloudellisesti tuetusta ammatillisen osaamisen kehittämisestä 20.12.2013/1136 . . . . .
	Vuorotteluvapaa		Ty 221	L koulutuksen korvaamisesta 20.12.2013/1140 . . . . .
Ty 138	Vuorotteluvapaalaki 30.12.2002/1305	2149		Ty 300 TYÖAIKA JA VUOSILOMA
	Ty 200 TYÖ- JA VIRKAEHTOSOPIMUKSET SEKÄ YHTEISTOIMINTA			Työaika
	Työ- ja virkaehtosopimus		Ty 301	Työaikalaki 9.8.1996/605 . . . . .
Ty 201	Työehtosopimuslaki 7.6.1946/436	2152	Ty 301 a	Valtion virkamiesten työaika-asetus 8.11.1996/822 . . . . .
Ty 202	Valtion virkaehtosopimuslaki 6.11.1970/664	2154	Ty 301 b	Suomen evankelis-luterilaisen kirkon työaika-asetus 23.1.1998/33 . . . . .
Ty 203	Valtion virkaehtosopimusasetus 23.12.1987/1203	2158	Ty 301 c	VNp yötyötä tekeville työntekijälle järjestettävästä kuljetuksesta 21.11.1996/869 . . . . .
			Ty 304	Leipomotyölaki 9.6.1961/302 . . . . .
			Ty 307	Merityöaikalaki 9.4.1976/296 . . . . .
			Ty 308	L työajasta kotimaanliikenteen aluksissa 26.3.1982/248 . . . . .
			Ty 311	L puolustuslaitoksen virkamiesten työajasta 20.3.1970/218 . . . . .
			Ty 312	A puolustuslaitoksen virkamiesten työajasta 30.4.1970/301 . . . . .
				Vapaapäivät
			Ty 315	L itsenäisyyspäivän viettämisestä yleisenä juhla- ja vapaapäivänä 26.11.1937/388 . . . . .

Ty 316	L vapunpäivän järjestämisestä työntekijöiden vapaapäiväksi eräissä tapauksissa 27.4.1944/272	2228		
	Vuosiloma			
Ty 317	Vuosilomalaki 18.3.2005/162.	2228		
Ty 320	Merimiesten vuosilomalaki 1.6.1984/433	2234		
Ty 323	Maatalousyrittäjien lomituspalvelulaki 20.12.1996/1231	2239		
Ty 324	Maatalousyrittäjien lomituspalveluasetus 30.12.1996/1333	2250		
	Ty 400 TYÖSUOJELU			
	Työturvallisuus			
Ty 401	Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738.	2251		
Ty 402	L eräiden teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuudesta 26.11.2004/1016	2261		
	Nuoret työntekijät			
Ty 407	L nuorista työntekijöistä 19.11.1993/998	2262		
Ty 408	VNA nuorille työntekijöille erityisen haitallisista ja vaarallisista töistä 15.6.2006/475	2264		
Ty 409	SosTMA nuorille työntekijöille sopivien kevyiden töiden esimerkkiluettelosta 25.4.2012/189	2265		
Ty 410	SosTMA nuorille työntekijöille vaarallisten töiden esimerkkiluettelosta 25.4.2012/188	2266		
	Työsuojelun valvonta ja hallinto			
Ty 411	L työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta 20.1.2006/44	2266		
Ty 416	L työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista 19.5.2004/400	2276		
Ty 417	L työsuojeluhenkilörekisteristä 23.11.2001/1039	2278		
	Säteily			
Ty 418	Säteilylaki 27.3.1991/592	2279		
Ty 422	L syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien rekisteristä 17.8.2001/717	2290		
	Ty 500 VIRKAMIEHISOIKEUDEL- LISIA SÄÄDÖKSIÄ			
	Virkavalala			
Ty 501	A virkavalasta ja virkavakuutuksesta sekä tuomarivalasta ja tuomarinvakuutuksesta 23.12.1987/1183	2291		
	Nimikirja			
Ty 502	Nimikirjalaki 24.11.1989/1010.	2292		
Ty 503	Nimikirja-asetus 29.12.1989/1322	2294		
	Virkamiehelle tulevat edut			
Ty 506	L valtioon virka- tai työsuhteessa olevalle asevelvolliselle eräissä tapauksissa suoritettavasta palkasta 23.12.1953/522	2295		
Ty 507	L eräiden jäsenmaksujen perimistä valtion virkamiesten palkasta 6.6.1969/365	2296		
Ty 513	L valtion virantoimituksesta tai työtehtävästä aiheutuneiden eräiden vahinkojen korvaamisesta 5.12.1980/794	2296		
Ty 514	L eräistä oikeudenkäynneistä valtion palveluksessa oleville aiheutuvien kustannusten korvaamisesta valtion varoista 29.3.1974/269	2296		
Ty 515	L eräistä oikeudenkäynneistä kunnan tai kuntainliiton palveluksessa oleville aiheutuvien kustannusten korvaamisesta kunnan tai kuntainliiton varoista 6.1.1984/21.	2297		
Ty 516	L valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta 11.8.2017/530	2298		
Ty 518	A puolustusministeriön ja puolustuslaitoksen viran tai toimen haltijain palkkauksesta 31.10.1952/361	2301		
	Ulkoasiainhallinnon virkasuhteet			
Ty 521	L ulkomaanedustuksen korvauksista 29.6.2006/596	2301		
	Ty 600 TYÖMARKKINAT			
	Työttömyysturva			
Ty 601	Työttömyysturvalaki 30.12.2002/1290	2305		
Ty 601a	VNA työmarkkinatuen tarveharkinnassa sovellettavien euromäärien tarkistamisesta 4.11.2010/957	2334		
Ty 602	VNA työttömyysturvalain täytäntöönpanosta 30.12.2002/1330	2335		
Ty 603	VNA työttömyysetuutta määrätessä huomioon otettavasta tulosta 30.12.2002/1332	2336		
Ty 604	L työttömyysetuuksien rahoituksesta 24.7.1998/555	2338		
	Työvoimapolvelut			
Ty 605	L julkisesta työvoima- ja yritys- palvelusta 28.12.2012/916	2349		
Ty 606	VNA julkisesta työvoima- ja yritys- palvelusta 28.12.2012/1073	2366		
Ty 607	L työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta 30.12.2014/1369	2370		
Ty 612	L kuntouttavasta työtoiminnasta 2.3.2001/189	2372		
Ty 613	L sosiaalisista yrityksistä 30.12.2003/1351	2376		
Ty 614	L eräiden pitkäaikaisesti työttöminä olleiden henkilöiden eläketuesta 28.1.2005/39	2377		

TyEU TYÖOIKEUS

TyEU 100 TYÖSOPIMUS JA TUTKINTOJEN VASTAAVUUS

- TyEU 101** Yhteisön työntekijöiden sosiaalisten perusoikeuksien peruskirja
A:9.12.1989 2381
- TyEU 102** Neuvoston direktiivi 1999/70/EY Euroopan ammatillisen yhteisjärjestön (EAY), Euroopan teollisuuden ja työnantajain keskusjärjestön (UNICE) ja julkisten yritysten Euroopan keskuksen (CEEP) tekemästä määräaikaista työtä koskevasta puitesopimuksesta
A:28.6.1999 2384
- TyEU 102a** Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/104/EY vuokratyöstä
A:19.11.2008 2386
- TyEU 103** Neuvoston direktiivi 2001/23/EY työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka yritys- tai liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä
A:12.3.2001 2390
- TyEU 104** Neuvoston direktiivi 91/533/ETY työnantajan velvollisuudesta ilmoittaa työntekijöille työ sopimuksessa tai työsuhteessa sovellettavista ehdoista
A:14.10.1991 2393
- TyEU 105** Neuvoston direktiivi 2010/18/EU BUSINESSEUROPE, UEAPME:n, CEEP:n ja EAY:n tekemän vanhempainvapaata koskevan tarkistetun puitesopimuksen täytäntöönpanosta ja direktiivin 96/34/EY kumoamisesta
A:8.3.2010 2395
- TyEU 106** Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 96/71/EY palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvasta työntekijöiden lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon
A:16.12.1996 2398
- TyEU 107** Neuvoston direktiivi 2000/78/EY yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista
A:27.11.2000 2401
- Tutkintojen vastaavuus**
- TyEU 108** Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/36/EY ammattipätevyys-
den tunnustamisesta
A:7.9.2005 2406
- TyEU 110** Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 2241/2004/EY yhteisön yhteisistä puitteista tutkintojen ja pätevyyskysien selkeyttämiseksi (Europass)
A:15.12.2004 2439
- TyEU 111** Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/94/EY työntekijöiden suojasta työnantajan maksukyvyttömyystilanteessa
A:22.10.2008 2444

TyEU 200 YHTEISTOIMINTA

- TyEU 201** Neuvoston direktiivi 98/59/EY työntekijöiden joukkovähentämistä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä
A:20.7.1998 2447
- TyEU 202** Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/14/EY työntekijöille tiedottamista ja heidän kuulemistaan koskevista yleisistä puitteista Euroopan yhteisössä
A:11.3.2002 2450

TyEU 300 TYÖAIKA

- TyEU 301** Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/88/EY tietystä työajan järjestämisestä koskevista seikoista
A:4.11.2003 2453
- TyEU 302** Neuvoston direktiivi 97/81/EY Euroopan teollisuuden ja työnantajain keskusjärjestön (UNICE), julkisten yritysten Euroopan keskuksen (CEEP) ja Euroopan ammatillisen yhteisjärjestön (EAY) tekemästä osa-aikatyötä koskevasta puitesopimuksesta
A:15.12.1997 2459
- TyEU 303** Neuvoston direktiivi 1999/63/EY Euroopan yhteisön kansallisten varustamoyhdistysten keskusjärjestön (ECSA) ja Euroopan unionin kuljetusalojen ammattiliiton (FST) tekemästä, merenkulkijoiden työajan järjestämistä koskevasta sopimuksesta
A:21.6.1999 2462
- TyEU 304** Neuvoston direktiivi 2000/79/EY Euroopan lentoyhtiöiden liiton (AEA), Euroopan kuljetustyöntekijöiden liiton (ETF), Euroopan ohjaamomiehistöyhdistyksen (ECA), Euroopan alueellisten lentoyhtiöiden yhdistyksen (ERA) ja Kansainvälisen tilauslentoyhtiöiden järjestön (IACA) tekemän, siviili-ilmailun liikkuvien työntekijöiden työajan järjestämistä koskevan eurooppalaisen sopimuksen täytäntöönpanosta
A:27.11.2000 2465

TyEU 400 TYÖSUOJELU

- TyEU 401** Neuvoston direktiivi 89/391/ETY toimenpiteistä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen edistämiseksi työssä
A:12.6.1989 2467
- TyEU 402** Neuvoston direktiivi 89/654/ETY työpaikoille asetettavista turvallisuutta ja terveyttä koskevista vähimmäisvaatimuksista (ensimmäinen direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)
A:30.11.1989 2472
- TyEU 403** Neuvoston direktiivi 92/85/ETY toimenpiteistä raskaana olevien ja äskettäin synnyttäneiden tai imettävien työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantami-

sen kannustamiseksi työssä (kymmenes direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)		TyEU 404 Neuvoston direktiivi 94/33/EY nuorten työntekijöiden suojelusta A:22.6.1994	2480
A:19.10.1992	2476	Asiahakemisto	2485
